

Procedura „60 sekund” do powieszenia przy telefonie

Kartka na ścianę: co robić w pierwszej minucie przy każdym z trzech schematów, trzy zasady kontroli przelewów i lista, kogo powiadomić po kliknięciu.

Cyfrowy żłobek, moduł 2, lekcja 2.2 · nagranie 11 minut · do wydrukowania i użycia w placówce

Prośbę o pieniądze, o dane albo o dziecko potwierdzamy innym kanałem niż ten, którym przysła.

Kartka do powieszenia przy telefonie w sekretariacie i w pokoju opiekunek. Trzy schematy trafiają do placówek najczęściej. Przy każdym liczy się pierwsza minuta, a w niej jeden telefon na numer, który znamy skądinąd.

Schemat 1. Podmiana numeru rachunku

Mail od dostawcy z informacją o zmianie banku, faktura w znanym układzie, zmieniony jeden wiersz: numer konta. Wiadomość potrafi przyjść z przejętej skrzynki prawdziwego kontrahenta, więc sprawdzenie samego adresu nadawcy nie wystarcza.

Trzy sygnały

- zmiana numeru rachunku ogłoszona mailem
- pośpiech i termin: pilne, po terminie, dziś ostatni dzień
- drobna różnica w adresie nadawcy, mail wyrwany z dotychczasowej rozmowy

60 sekund

1. Pierwsze 20 sekund: nie płacimy, odkładamy fakturę na bok.
2. Kolejne 30 sekund: dzwonimy do dostawcy pod numer z umowy albo ze starej kartoteki, nie pod numer z maila ani z faktury.
3. Ostatnie 10 sekund: jedno pytanie, czy zmienili Państwo numer konta. Jeśli nie, przekreślamy nowy numer, płacimy na stary i mówimy o tym dyrektorowi.

Schemat 2. SMS o dopłacie albo o zaległej opłacie

Paczka czeka w magazynie, brakuje dopłaty, prosimy kliknąć. Albo: zaległa opłata, konto zostanie zablokowane. Pod linkiem jest strona prawie identyczna z prawdziwą, różni się adresem domenowym. Kilka złotych to pretekst, chodzi o dane karty i dane logowania.

Trzy sygnały

- drobna kwota, przy której nikt nie dzwoni i nikt nie sprawdza
- link w wiadomości SMS
- groźba: przesyłka wróci do nadawcy, konto zostanie zablokowane, sprawa trafi do windykacji

60 sekund

1. Nie klikamy.
2. Przekazujemy SMS na numer 8080, bezpłatny numer CERT Polska: polecenie „Przekaż” albo „Prześlij dalej”. Jeśli telefon tego nie ma, kopiujemy treść i wysyłamy tak samo.

3. Sprawdzamy przesyłkę tam, gdzie zawsze: w aplikacji przewoźnika albo na stronie wpisanej z pamięci.

Schemat 3. „To mój nowy numer”

Wiadomość z nieznanego numeru: tu mama Zosi, zmieniałam numer. Potem prośba o pilny przelew, o kod BLIK, o zdjęcie dokumentu, a w wersji placówkowej najczęściej o dopisanie osoby do listy upoważnionych do odbioru. Ta ostatnia prośba jest groźniejsza niż przelew, bo przy przelewie tracimy pieniądze, a tu może chodzić o dziecko.

Trzy sygnały

- nowy numer i pilna prośba w jednej wiadomości
- przenoszenie rozmowy z SMS na komunikator i dalej
- presja emocjonalna zamiast argumentu. Numer wyświetlany na ekranie da się podrobić, Policja nazywa to spoofingiem

60 sekund

1. Nie odpisujemy w tym samym oknie: żadnych danych, żadnych list, żadnych kodów.
2. Dzwonimy pod numer z dokumentacji placówki, nie pod ten nowy.
3. Informujemy dyrektora, nawet jeśli nic się nie wydarzyło. Wiadomość, która przyszła do jednej osoby, zwykle przyszła też do kilku innych.

Trzy zasady kontroli przelewów

Do wpisania do procedury placówki, żeby bezpieczeństwo nie zależało od czyjejś czujności w piątek po południu.

- ☐ Zmiana numeru rachunku wyłącznie po telefonie na znany numer, czyli zapisany w umowie albo w kartotece, nie ten z wiadomości.
- ☐ Zasada dwóch osób: przelew powyżej kwoty ustalonej w placówce zatwierdzają dwie osoby.
- ☐ Numery kont dostawców trzymamy w jednym miejscu w placówce i to miejsce jest źródłem prawdy, nie skrzynka mailowa.

Dwie zasady przy odbiorze dziecka

- ☐ Lista osób upoważnionych do odbioru zmienia się wyłącznie na piśmie w placówce, nigdy przez wiadomość.
- ☐ Hasło przy odbiorze dziecka, ustalone z rodzicem i zapisane w dokumentacji. Osoba bez hasła nie odbiera dziecka.

Kogo powiadomić, jeśli ktoś kliknął

Liczy się czas, nie szukanie winnego.

Kto	Kiedy i jak
Bank	natychmiast, jeśli w grę wchodzi karta albo przelew: blokada karty i telefon na infolinię
CERT Polska	podejrzany SMS na numer 8080, incydent przez formularz na incydent.cert.pl
Policja	jeśli doszło do oszustwa i do straty pieniędzy
Prezes UODO	jeśli wyciekły dane dzieci albo rodziców: zgłoszenie składa administrator, czyli placówka, bez zbędnej zwłoki, w miarę możliwości w 72 godziny od stwierdzenia naruszenia, elektronicznie przez usługę na biznes.gov.pl (art. 33 ust. 1 RODO)
Rodzice	przy wysokim ryzyku naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą (art. 34 ust. 1 RODO)

Rzecz, o której najczęściej się zapomina

Nie kasujemy podejrzanej wiadomości przed zgłoszeniem. To dowód.

Materiał wyjaśnia przepisy i dobre praktyki. Nie jest poradą prawną i nie zastępuje inspektora ochrony danych ani prawnika placówki. Stan prawny na 20.09.2026. Quality Island Sp. z o.o., ul. Grzybowska 87, 00-844 Warszawa, KRS 0000972652, NIP 5273002880. Pełna lekcja i pozostałe materiały: <https://cyfrowyzlobek.pl/lekcje-otwarte>